

D'una illa a una altra, la mateixa esquizofrènia

ENTRE EL PAÍS QUE HAURÍEM POGUT
SER I LA COLÒNIA TURÍSTICA QUE
SOM, EL CONTRAST ÉS TAN MARCAT
QUE GENERA AL·LUCINADES
ESPECULACIONS I LA PROPENSÍO A
PRONOSTICAR EL PASSAT

A principi dels anys 90 vaig passar deu dies a l'illa de Puerto Rico. M'hostatjava en un hotel de San Juan que encara no era de cap empresa mallorquina. (Ara ja sí, que ho és.) Davant l'hotel sempre hi havia un grup de taxistes a l'espera de clients preferiblement milionaris. Mentre que aquests no arribaven, els taxistes s'asseien en uns bancs ordenats en forma de placeta, a l'ombra d'arbres de tropical frondositat. I parlaven. No cridaven, però xerraven tan alt que servidor, des del pis setè, els podia sentir amb claredat. El primer dia que, a l'últim, vaig acabar escoltant-los, parlaven d'una qüestió que em va semblar interessant, tot i que una mica rara per ser escatida en aquells bancs i en aquells moments d'espera. Breument: feien aquest exercici al qual som tan aficionats els humans —uns molt més que els altres— que consisteix a pronosticar el passat, o a conjujar-lo en condicional.

El tema d'aquella tertúlia, però, es va anar repetint, sempre amb més o menys els mateixos arguments, al llarg dels dies. Més que d'arguments hauríem de parlar de laments enquistats o de patètics reconeixements de la fatalitat. Aquells homes patien el Mal d'Història. Els engolia un remolí de dubtes. Com resumir-ho? Podríem dir que aquells illencs es preguntaven si els seus avantpassats havien fet bé avenint-se a la condició d'estat lliure associat, si ara calia lluitar per la independència o si, per contra, haurien d'haver-ho fet per integrar-se com a estat de ple dret als EUA. La qüestió era, però, afigurar-se com estarien ara mateix si s'hagués optat per qualsevol de les dues possibilitats refusades. En aquesta gronxadora de la Història, moltes comunitats s'hi passen llargues estones —potser la vida entera—. En un quadern de notes d'aquells dies

antillans, no sense sobergueria em vaig atrevir a apuntar que els porto-riquenyos em semblaven un poble esquizofrènic. No crec que el diagnòstic sigui tan esclaridor com m'ho degué semblar en el moment de confiar-lo al quadern de notes, perquè, entre altres coses, estimats amics, paisans i compatriotes, digueu-me, quin poble no és esquizofrènic? Tots nosaltres tindríem un bon callar.

D'illa a illa, l'actual conformació socio-econòmica de Mallorca és tothora objecte d'especulacions de la mateixa naturalesa que les que entretenien les esperes dels taxistes d'aquell hotel de Puerto Rico. El pronòstic del passat es nodreix de preguntes sobre la planificació inicial del turisme, sobre el model que hauríem d'haver dissenyat; sobre com seria l'illa i com seríem nosaltres si...

GUILLEM
FRONTERA

És clar, aquest bolic d'especulacions pot constituir una càrrega angoixant. Quedem dues generacions de les que visquem el canvi més radical d'obra i d'escenari que es pugui donar (amb l'excepció d'una guerra). És comprensible que les maneres d'operar en aquella antiga realitat encara continuïn movent la cua a la nostra memòria. El contrast del que hauria pogut ser amb el que ha estat és demolidor i, fins a un cert punt, humiliant, vexatori, naturalment per a les persones que alertaven de la imminència de l'abisme aquells que podien prendre decisions.

Però l'esquizofrènia es manifesta en ple *boom* del turisme i desfeta de projecte de país. Ara temem la baixada del nombre de turistes, ni que sigui en percentatge ínfim, però alhora clamem contra la saturació. És clar, aquests dubtes vitals només afecten l'esquerra —la dreta es caracteritza per l'absència de dubtes. Ara som en temps d'esquerra: almenys no es preveu l'aparició d'un estat de coses que mereixi una classificació més ajustada al que sempre havíem cregut que era o seria l'esquerra. I l'esquizofrènia turística es presenta en forma d'un govern entre espasa i paret: si es prenguésser seriosament l'organització del turisme d'acord amb els recursos naturals i la recuperació d'una decorosa qualitat de vida, l'empresariat li auariaria no tan sols les seves organitzacions, sinó que reclamaria amb èxit l'ajuda dels sindicats. Per això el Govern continua fent promoció a les fires de turisme —i més coses—: i és quan els que els han fet confiança amb l'esperança que redrecin el curs de les coses es veuen immersos en el desencant i el desconhort. I la ràbia, perquè aquest no havia estat mai un projecte d'esquerra.

Escriptor, guionista i crític d'art